Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС.: HEnderson 5-8740

РІК LXI. Ч. 247. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го ГРУДНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 23, 1954. No. 247. VOL. LXI.

ДОЛЛЕС ЗА ВЖИТТЯ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР НЕ БАЧИТЬ ЗМЕНШЕННЯ НЕБЕЗПЕКИ АҐРЕСІЇ, АЛЕ ЕВРОПЕЙСЬКІ СОЮЗНИКИ ЗМОЖУТЬ ВІДБИТИ АТАКУ, ЩОБ НЕ ТРЕБА ЇХ БУЛО ПІЗНІШЕ ВИЗВОЛЯТИ

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес повернувся з сесії Північно-Атлантійської Ради в Парижі і здав звіт про ці наради президентові Айзенгаверові та Крайовій Раді Безпеки. Після того він відбув пресову конференцію, на якій заявив, що аґресія на Західню Европу буде відбита при допомозі тактичної атомової зброї. Під тактичною атомовою зброєю державний секретар розуміє таку зброю, як атомові гармати та безпілотні літаки „Матадор". Доллес казав, що ця тактична зброя вже є в Европі, і при її допомозі ЗДА та европейські союзники зможуть відбити ворожу атаку негайно, зараз після початку аґресії так, що европейські держави не були б окуповані й не мусіли б пізніше чекати на визволення. Під стратегічною атомовою зброєю Доллес розуміє атомові бомби, які перевозили б далекопростірні бомбовики. Про вжиття цієї стратегічної зброї мали б рішати політичні чинники держав Північно-Атлантійського Оборонного Порозуміння тоді, коли б зайшла потреба вживати такої стратегічної атомової зброї. Доллес твердив, що тепер в перший раз він може заявити, що Західня Европа має засоби до того, щоб змісця відбити ворожу атаку. Державний секретар заявив, що хоч представники СССР заявляють про змагання до мирного „співіснування", то одначе комуністичні пляни на довшу мету й досі незмінені, і тому небезпека війни не зменшилася. Ця заява Доллеса протирічить заяві секретаря оборони Чарлза Е. Вилсона, який недавно сказав, що ЗДА зменшують свої оборонні сили„ бо уряд оцінює, що тепер немає негайної небезпеки війни. Доллес казав, що зменшення оборонних сил ЗДА настало тому, що технологічні осяги на це дозволяють, бо в світовій політиці ніщо не змінилося. Також і президент Айзенгавер недавно заявляв, що тепер зменшилася небезпека війни внаслідок „м'ягшого" курсу комуністів. Доллес робить різницю між тактичним і стратегічним вжиттям атомової зброї. Тактична зброя вже поставлена до диспозиції військових командантів, а про вжиття стратегічної зброї мали б рішати політичні провідники, які мали б вирішити, коли треба б було скидати бомби і на цивільне населення.

Сенатор Кіфовер проти зменшення збройних сил

Вашингтон. — Член Сенатської Комісії Збройних Сил, сенатор Естес Кіфовер, демократ із Теннесі, заявив, що уряд повинен вияснити народові, чому він плянує зменшити збройні сили на 403,000 вояків протягом найближчих 18 місяців. „Я не бачу нічого такого, що давало б підставу тепер, коли цілий світ такий неспокійний, для зменшення збройних сил ЗДА", — сказав сенатор Кіфовер. Він заявив, що не припускає, щоб уряд президента Айзенгавера робив це тільки для того, щоб збалянсувати федеральний бюджет. Кіфовер заповів, що демократичні члени Конґресу будуть вивчати цю справу на найближчій сесії Конґресу. Сенатор Кіфовер склав цю заяву після того, як секретар оборони Чарлз Е. Вилсон повідомив, що ЗДА плянують значно зменшити число вояків ЗДА і скоротити до половини число покликуваних до військової служби рекрутів.

Голова Торговельної Палати за 25-відсоткове зменшення державних видатків

Вашингтон. — Голова Торговельної Палати ЗДА Клем Д. Джанстон заявив через радіо, що уряд ЗДА повинен зменшити державні видатки на 25 відсотків. Немає ані однієї урядової аґенції — сказав він, — яка не могла б зрізати свої видатки на четвертину і при тому справно виконувати свою працю. Джанстон твердив, що навіть департамент оборони міг би зменшити свої видатки без загрози для національної безпеки. Крім того, Джанстон порушив такі справи: 1. Він особисто підтримуватиме кандидатуру президента Айзенгавера в 1956 році. 2. 1955 рік заповідається бути „найкращим роком" в нашій історії, бо в ньому буде більше запотребування на працю і більша продукція. 3. Не можна порівнювати теперішньої звишки на американській біржі із тією звишкою, яка була перед депресією 1929 року, бо тепер зовсім немає надпродукції, як це було тоді.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** і пані Айзенгаверова поставили свої підписи в „Світовій Книзі Доброї Волі" Американського Біблійного Товариства. Це товариство збирає підписи по всьому світі від мільйонів людей, які вважають, що читання Біблії — важлива справа в їхньому житті. Цю Книгу вже підписали численні голови закордонних урядів і 41 американський губернатор.

● **Деніел Бун Ланфорд** перед смертю записав свою 40,000-долярову фарму японській жінці — Сасакі, яка під час війни в Японії нараженням життя врятувала його від смерти. Він мав жінку, сина і доньку, але записав увесь свій маєток японці, бо, як заявив, „мало є на світі людей, які погодилися б пожертвувати своє життя за другого".

● **Минулого тижня** сейсмографічні стації занотували в стейті Невада землетрус, який відчуто і в сусідніх стейтах. Значних знищень і людських жертв не було, бо землетрус охопив пустинну частину Невади. Однак аж тепер картографи ствердили, що це був надзвичайно сильний землетрус, бо він пересунув на цілі милі гори, і тепер треба буде робити нові мапи цієї околиці.

● **Комісар Вогневої Сторожі** в Ню Йорку остерігає батьків, щоб не купували японських іграшок для своїх дітей на Різдвяні Свята, бо ці іграшки зроблені з нітро - целюльози, яка легко запалюється і може спричинити пожежу. Комісар Кавана наказав поліцистам відвідати крамниці з забавками, щоб усунути з них ці дуже небезпечні забавки.

● **Команда фльоти** стоїть перед важкою проблемою поповнення кадрів фахових моряків і офіцерів, число яких щораз зменшується, бо молоді офіцери не хочуть вибирати моряцької кар'єри з огляду на малу платню. Фльота потребує 24,000 постійних офіцерів, а 1 жовтня цього року мала тільки 21,460. Чисельний стан моряків виносить коло пів мільйона осіб.

● **В Голленд тунелі** в Ню Йорку, який сполучає це місто з Джерзі Ситі, поліцисти-реґулювальники руху працюватимуть на малих спеціяльних автах, порушуваних електрикою. Ці авта мають швидкість до 12 миль на годину і їздитимуть взад і вперед на підвищені. У зв'язку з цим число поліцистів у тунелі із шістьох буде зменшене до чотирьох.

● **Елізабет Шмідтбауер** приїха лакораблем „Квін Елізабет" до Ню Йорку, де під час перегляду баґажу автоматичним приладом викрито у неї швайцарські годинники вартости 10,000 долярів, за які вона не хотіла платити мита. Митні урядовці дали можливість Шмідтбауер поїхати до знайомих в місті, де по годинники прийшов Абрагам Зонтаґ. Їх обидвоїх арештовано.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДТРИМУЄ АКЦІЮ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

Президент Айзенгавер підписує в Білому Домі листа до всіх федеральних урядників, закликаючи їх та весь американський загал піддержати збіркову кампанію Червоного Хреста в 1955-ому році. Підписові приглядаються (зліва): секретар торгівлі Сінклер Вікс, та керівники кампанії і фондів Червоного Хреста Мартін Т. Віґенд і Рендолф Бішоп.

Екзильні европейські уряди домагаються відкликати визнання сателітських урядів

Ню Йорк, Н. Й. — Асамблея Поневолених Европейських Держав відбула в Ню Йорку свої збори, на яких представники дев'ятьох европейських держав одноголосно звернулися до вільних держав світу, щоб вони відкликали визнання сателітських урядів. В асамблеї брали участь представники таких держав: Альбанії, Болгарії, Чехословаччини, Естонії, Угорщини, Латвії, Литви, Польщі і Румунії. В зверненні до вільних держав світу говориться про те, що СССР силою і обманом запанував над цими дев'ятьма державами, а тепер загрожує всьому вільному світові. В окупованих державах Совєти переводять русифікацію, поневолили селян та робітників і зовсім зліквідували середню клясу, заповнивши нею концентраційні табори. Асамблея Поневолених Европейських Держав домагається: 1. Щоб вільні держави відкликали визнання сателітських урядів. 2. Об'єднані Нації повинні визнати, що ті держави не мають урядів, і тому там треба перевести „вільні вибори" під наглядом ОН. 3. Якщо якийсь із сателітських урядів не схоче погодитися на ці вимоги, то ОН повинні визнати такий уряд за „аґресора", який загрожує міжнародному мирові.

Демократи здобули на 2,185,327 голосів більше в цьогорічних виборах

Вашингтон. — Аж тепер подано остаточний підрахунок голосів у виборах 2 листопада цього року. Як виходить з цього підрахунку, в усій країні демократи здобули більшість 2,185,327 голосів, але поза Півднем мали на 164,686 голосів менше. В 1950 році демократи дістали на 248,000 голосів більше, але поза південними стейтами республіканці мали більшість 1,610,000 голосів. У виборах до Палати Репрезентантів демократи здобули 22,281,988 голосів, або 52,3 відсотка, а республіканці — 20,906,661 голос, або 47,2 відсотка. Цього року в багатьох стейтах і округах не було великої переваги однієї партії над другою, і подекуди треба було ще раз перераховувати голоси, щоб вияснити дійсний вислід виборів.

Сильний землетрус в Каліфорнії

Юріка, Каліфорнія. — Сильний землетрус потряс північною Каліфорнією і південною частиною стейту Ореґон. Внаслідок цього землетрусу згинула принаймні одна особа і багато осіб поранені склом розбитих вікон та дверей. В 25,000 місті Юріка порушені всі будівлі, поперевертані комини, порозбивані вікна і двері, а в деяких частинах перервані електричні проводи. На щастя, не було пожежі. Матеріяльну шкоду обраховують на мільйон долярів. Сейсмологи твердять, що центр цього сильного землетрусу був на Тихому океані, недалеко від узбережжя. Тиждень тому був сильний землетрус в стейті Невада, але там не було більших знищень, бо землетрус відбувся в незаселених околицях. Теперішній землетрус мав силу 6.25 на сейсмографі Ріхтера, який не має більшої скалі. В Неваді сила землетрусу виносила 6.75, а землетрус в Сан Франсіско в 1906 році був сильний на 8.25 одиниць, і тоді в тому місті згинуло від землетрусу 20 осіб.

Шепперд засуджений до досмертної в'язниці

Клівленд, Огайо. — Суд присяжних признав д-ра Семюела Г. Шепперда винним у вбивстві своєї жінки і визнав цей злочин за вбивство другого ступня. Внаслідок цього суддя Едвард Блайтін негайно проголосив присуд на досмертне ув'язнення. Засуджений зможе просити про звільнення, але це може статися аж після відсиджених 10-ох років у тюрмі. Шепперда судили за те, що вночі на 4 липня цього року вбив свою вагітну дружину Мерілін. Адвокат засудженого Вільям Дж. Корріґен зголосив, що він буде вносити апеляцію і проситиме про нову розправу. Суддя визначив день 30 грудня на переслухання в цій справі. Суд присяжний нараджувався 102 години, бо судді не могли погодитися на визначення роду цього злочину. Ця розправа була одною із найдовших у клівлендському суді, а наради суддів присяжних здобули рекорд щодо довготи нарад. Шепперд після проголошення вироку дістав право зложити заяву, в якій заявив, що він невинний. Шепперд сидить і надалі в судовій тюрмі, бо внаслідок зголошеної апеляції його не можна було перевезти до тієї тюрми, в якій відбувають кару ті, що засуджені до досмертної в'язниці. Коли б суд присяжних був визнав Шепперда винним у вбивстві першого ступня, то підсудний був би згинув на електричному кріслі.

Аденауер обмежує час тривання союзу з Заходом

Бонн. — Найближчий правний дорадник західньо - німецького уряду, проф. Вільгельм Граве, заявив в окремій статті в офіційному органі міністерства закордонних справ, що важність Паризького договору, за яким Західня Німеччина дістає право на озброєння і стає членом НАТО, припиниться автоматично, коли наступить об'єднання Німеччини. Це твердження оперте на аналізі тексту Паризьких протоколів. Політичне значення такої інтерпретації таке, що канцлер Аденауер протиставить її найважливішому арґументові противників пакту в Німеччині: вони побоюються, щоб Москва дійсно не виконала своєї погрози і не захотіла відмовитись від об'єднання Німеччини, якщо буде ратифікований Паризький договір. Тепер, згідно з наведеною інтерпретацією цього договору, німецький канцлер може твердити, що Паризький пакт ні в чому не перешкаджає переговорам про об'єднання Німеччини, бо він все одно автоматично перестане діяти після об'єднання Німеччини, коли дальшу політику об'єднаної держави визначатиме новий спільний парлямент і спільний уряд, не зв'язаний у своїх діях попередніми договорами окремих частин Німеччини.

Совєти ставлять рекорд у протестаційних нотах

Москва. — Совєти поставили вже рекорд своїм „вето" на терені Ради Безпеки Об'єднаних Націй, а тепер ставлять рекорд у протестаційно-погрозливих нотах. Впродовж п'яти днів Москва передала 18 нот шістнадцяти різним державам, при чому одні ноти мають характер радше скарг і протестів, інші — грубих погроз. Останню таку ноту совєтський високий комісар в Австрії передав французькому високому комісареві й одночасно австрійському урядові зі скаргою, що — мовляв, — висилання американських військ до французької зони Австрії завдає шкоду австрійській державі і є одним із доказів „активности аґресивного Північно - Атлантійського Паркту". На цій саме підставі совєтський високий комісар зажадав уперше від довшого часу, щоб зійшлась рада всіх 4-ох „альянтів". Французький високий комісар відповів, що він не бачить ніякої потреби негайного засідання в цій справі, бо протягом восьми років, відколи існує поділ Австрії на зони, американські війська вдержують зв'язок із своєю зоною через зону французьку, але ніколи раніше Совєти проти такого стану не застерігалися.

Франція зменшить свої збройні сили у В'єтнамі

Париж. — У висліді нарад військових керівників, а також у зв'язку з високою грошової допомоги збоку ЗДА, французький уряд вирішив зменшити свою збройну силу в Південному В'єтнамі з теперішніх 150,000 війська до 30,000, себто до одної п'ятої. Для вирівняння цієї поважної різниці проєктується надати залишеній армії багато більшу вогневу силу та приспішити вишкіл автохтонної армії південних в'єтнамців. На це рішення вплинуло теж становище ЗДА, що — мовляв — на випадок небезпеки для Південного В'єтнаму обов'язані боронити його всі держави Манільського пакту, а в першій мірі участь в такій обороні візьме могутня американська Сьома фльота з її летунством.

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ В ЗДА ВИСЛАЛИ ТЕЛЕГРАМУ З'ЇЗДОВІ СОВЄТСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

ПРОПОНУЮТЬ ВИЯСНИТИ В МҐБ, „ДЕ І ЧОМУ ЗНИКЛИ 223 УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ"

Ню Йорк. — „Просимо вияснити в МГБ, де і чому зникли з української літератури 223 письменники?" — пропонує Об'єднання Українських Письменників „Слово" в Ню Йорку в своїй телеграмі, висланій 20-го грудня т. зв. всесоюзному з'їздові совєтських письменників, що саме тепер відбувається в Москві. В телеграмі, яку рівночасно передав „Голос Америки", „українські письменники — політичні еміґранти висловлюють співчуття письменникам усіх поневолених народів СССР" і стверджують, що „1930-го року друкувалися 250 українських совєтських письменників", а „після 1930-го року з них друкувалися вже тільки 36". Президія „Слова" додатково вияснює, що, на підставі зібраних членами „Слова" матеріялів і докулентів, цифра 223 зниклих з СССР українських письменників розшифровується так: 17 — розстріляно; 8 — покінчили самогубством; 175 — арештовано, заслано та в інший поліційний спосіб позбавлено змоги працювати в літературі; 16 й зникли безвісти і 7 померли своєю смертю. „Слово" приготовляє публікацію всіх тих матеріялів про мартирологію українського письменства під Совєтами, що їх підготовив до друку член об'єднання „Слово" п. Борис Подоляк. Дещо з цих матеріялів він подав як свідчення перед комісією Керстена, що розслідувала методи большевицької аґресії.

ПОГЛЯД З-ЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ НА СВІТ БОЖИЙ

Цей чоловік і мала дівчина перший раз після шістьох років дивляться на волю через вікно потягу, який привіз їх з-поза залізної аслони. Цим потягом привезено до Гоґенау в Австрії з комуністичної Чехословаччини 344 греків, яких вивезено з їхньої соняшної Гелляди під час комуністичної аґресії на ту країну. Шість років вони перебували на каторжних роботах за залізною заслоною і щойно тепер їх нову повернено назад до Греції.

ФРАНЦІЯ БОЇТЬСЯ ОЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ

ГОСТРА КРИТИКА ПАРИЗЬКОГО ДОГОВОРУ У ФРАНЦУЗЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ. — ВІН БУДЕ РАТИФІКОВАНИЙ, АЛЕ НЕЗНАЧНОЮ БІЛЬШІСТЮ

Париж. — Дебату над звідомленням 6-ти комісій французького парляменту про Паризький договір, який дозволяє Західній Німеччині на озброєння, признає їй суверенність і приймає до т. зв. Брюсельського пакту і до НАТО, відкрив представник партії де-ґолістів, довголітній близький приятель і співробітник визвольника Франції де Голя, Жак Сустель. Його промова була безпощадною критикою Паризького договору, але вона зробила глибоке враження, бо — як стверджують коментарі французької і закордонної преси — вона висловлює ті всі сумніви, що їх мають і противники і навіть прихильники включення Німеччини в західню оборонну систему.

Сустель твердив, що треба спершу вичерпати всі інші „можливості миру", а щойно після їхньої невдачі хапатися за таке лихо, як озброювання Західньої Німеччини. Тому він радив переговорити з СССР перед ратифікуванням Паризького пакту, а не відкладати таких розмов на пізніше, бо, мовляв, наївно є вірити, що Москва схоче переговорювати після ратифікації того пакту, коли вона сама кількакратно з притиском заявляє, що в ніякі переговори потім не буде вдаватися. Він перестерігав перед прийманням до НАТО „потенціяльно ворожої нації", якою є німці, й перед вірою, що західньо-німецька армія дійсно триматиметься меж 12-ти дивізій. Суверенна й озброєна Західня Німеччина в НАТО стане першим союзником З'єднинених Держав і разом з ЗДА контролюватиме Францію, замість того, щоб Франція контролювала Німеччину. Договір Франції з Совєтами є „ґеографічним імперативом", а тому треба брати дуже поважно переговори Москви, що після ратифікування Францією Паризького договору вовєтський уряд анулює франко - совєтський пакт з 1944-го року. Сустель твердив, що визволення Франції з-під німецької окупації прийшло у великій мірі завдяки „геройству російського народу і його армії" і ця заввага викликала оплески на лавках двох скрайніх крил французького парляменту, комуністів і де-ґолістів. Сустель перестерігав перед союзом з Німеччиною, яка має територіяльні претенсії до теперішньої Польщі й Совєтів, перестерігав теж перед вірою у згоду з німцями щодо Зарщини, звернувши увагу на різницю у французькій та німецькій інтерпретації договору про Зарщину.

Враження з виступу Сустеля було таке сильне, що — як заповідають часописи — Мендес-Франс вправді дістане більшість для ратифікації Паризьких протоколів, але лише тому, що велика частина послів стримається від голосування і ратифікуюча більшість буде фактично меншістю, коли взяти повне число послів. Голосування відбудеться в четвер або в п'ятницю, а коли Мендес-Франс погодився би на відложення голосування на час після свят, то на всякий випадок до кінця цього року справа вирішиться.

У лютому відбудеться в Сіямі далекосхідня конференція

Париж. — Паризька преса стверджує, що одним з найповажніших питань на нарадах між керівниками закордонної політики Франції, ЗДА й Англії під час конференції Ради НАТО в минулому тижні, була справа комуністичної небезпеки на Далекому Сході. Стверджено буцімто, що, не зважаючи на замирення, відносини в Індо - Китаї криють в собі зародки небезпеки щодо комуністичної аґресії ззовні і щодо комуністичної інфільтрації всередині. Тому рішено відбути в лютому конференцію держав Південно-Східнього Азійського пакту з Манілі, щоб обміркувати детально ситуацію і дальші пляни.

Папа не виголосить Різдвяного послання

Рим. — Не зважаючи на познаки покращання в стані здоров'я Святішого Отця, він все ще є настільки хворий, що лікарі заборонили йому виголосити через радіо різдвяне послання, що його виголошував він кожного року від часу своєї понтифікації у 1939 році. 78-річний Пій XII обмежиться тільки кількома словами благословенства в навечір'я Різдва Христового 24 грудня. Якщо буде гарна погода, Папа появиться вполудне першого дня Різдвяних Свят у вікні свого помешкання на третьому поверсі Ватиканського палацу, щоб поблагословити масу вірних, які чекатимуть на цю хвилину на велетенському майдані св. Петра. Тому, що вернулась знову злобна гикавка, Папа проводить ночі зле і ще більше ослаб.

В СВІТІ

● **Німецькі комуністи** тішаться, бо найвищий німецький конституційний суд в Карльсруге відложив на 6 тижнів зголошену західньо - німецьким урядом справу уневажнення комуністичної партії в Західній Німеччині. Німці страшенне бояться зробити щонебудь, що пошкодило б чи утруднило б об'єднання країни, а комуністичні адвокати звернули увагу на те, що коли буде заборонена комуністична партія, то не можна буде переговорювати з СССР про об'єднання на підставі загальних виборів у цілій Німеччині, бо Москва ніколи не погодиться на вибори без комуністів.

● **У Німеччині** найбільшою сензацією став судовий процес в Західньому Берліні проти 24-літньої красуні Ірмґард Марґарет Шмідт. Вона була арештована американською військовою поліцією за шпигунство саме в той час, коли вивозила таємні документи на схід. Однак, як тепер виявляється, вона правдоподібно була шпигункою на дві сторони — для большевиків і американців. Ірмґард Шмідт виступала п'ять років тому на конкурсі краси. Вона мала приятеля американського старшину, але він зірвав з нею саме перед тим, як виявлено, що вона шпигунка. Її засуджена на 5 років в'язниці.

● **У Кракові** помер один із найславетніших польських драматичних артистів Людвік Сольський і водночас найстаріший в історії світового театру актор. На свої 99-ті роковини життя, що сповнилися в листопаді ц. р., він грав ще на сцені краківського театру ім. Словацького, де був свого часу довголітнім директором.

● **Італійський суд** засудив на смерть двох моряків, Фредеріко Аззаліно і Джіюзеппе Каттанео за бунт, убивство і дезерцію під час останньої війни. Але цей присуд не страшний засудженим, бо вони знаходяться в Арґентині, куди втекли наприкінці війни, а Арґентина відмовилась їх видати.

● **Совєтський уряд** надав дев'ять „нагород миру імени Сталіна" закордонним комуністам з нагоди 75-их роковин з дня народження Сталіна. Кожна нагорода рахується на 100,000 рублів, себто 25,000 долярів за офіційним рахунком, але фактично багато менше. Між нагородженими — генеральний секретар опанованої комуністами французької Конфедерації Праці Ле Леп, англійський адвокат, що боронив провідника терористів Мав-Мав у Кенії, Д. Н. Прітт, німецький поет Брехт, швайцарський професор Боннар і ін.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТУГА ЗА МИРОМ

Теперішній різдвяний сезон у великій мірі підкреслює ту велику тугу за миром, яка характеризує всю американську політику і яка іноді викликає навіть гострий спротив не тільки тих народів, які миру не мають ,але й деяких американських діячів. У святочних настроях, по церквах, як і в найвищому розпалі зв'язаної з Різдвяними Святами комерційної пропаґанди та реклями, всюди і на кожному кроці тисячними відгомонами проявляється туга за тим: „а на землі мир людям доброї волі!", що його заповідав народжений Богочоловік. Хто мав би будь-які сумніви, що Америка і американський нарід направду з глибини душі прагнуть миру, той може легко розвіяти ці сумніви в усій американській передсвяточно-різдвяній поставі.

Це — коли мова про американські маси. Не інакша справа і з американським урядом. „А на землі мир" — це його мета, для якої він готов не тільки на словах, але й на ділі зробити все можливе, якби тільки того миру щиро бажав другий партнер теперішньої міжнародної політики, комуністичний світ та його централя в Кремлі.

Ця велика і щира туга за миром змушує Америку зносити того роду провокації й кривди збоку комуністів, як напади на американські літаки над міжнародними водами, як найбільш ганебні інтриґи та інфільтрація у вільних країнах. Цією тугою за миром подиктовані й такі останні події в міжнародному житті, як конференція Ради НАТО в Парижі минулого тижня і теперішні дебати в парляментах европейських країн у справі ратифікації Паризьких договорів про включення Західньої Німеччини в спільну оборону вільного світу.

Рада НАТО, після двох днів одвертих дебат, проголосила кінцевий комунікат, у якому мусіла ствердити, що „совєтська загроза для вільного світу не зменшилась", і тому вона вважає за необхідне „підвищити рівень оборонних сил НАТО" і включити в них Західню Німеччину як „необхідний додаток до оборонних зусиль Заходу", і все це під єдиним кутом і в єдиній надії, що ці заходи будуть „основним вкладом у єдність Европи, в безпеку вільного світу і тим самим у справу миру".

Коли Захід говорить про мир, то він і думає про нього. Це не те, що Москва, яка говорить про мир, а думає про агресію, галасує про демократію там, де найбільша тиранія, або про „щасливе і заможне життя" там, де найбільша неволя та нужда. Якщо б Захід направду не бажав собі миру і змагав до війни так, як йому це закидають забріхані по вуха московські пропаґандисти, то інакше виглядала б реакція Заходу на комуністичну агресію в Кореї та Індо-Китаї, інакше виглядали б відповіді на всі незчисленні совєтські провокації впродовж останніх років.

Захід бажає миру і виявляє щодо цього більше доброї волі, ніж ця справа миру могла б вимагати. Ще й тепер, після гіркого досвіду при конференційних столах, що його Москва використовувала і що ним зловживала для своєї підривно-агресивної пропаґанди, західні державні мужі направду „проти надії сподіваються" і готові продовжувати подібні заходи, якщо б тільки з совєтського боку був „найменший вияв доброї волі" — як це сказано з американського боку у відповідь на пропозицію французького прем'єра Мендес-Франса, щоб у травні наступного року відбути чергову конференцію „чотирьох великих".

Величезну тугу за миром і прямо конвульсійне змагання до нього характеризують хоч би такі міркування одного з провідних виразників американської публічної опінії: Америка цілком свідома, що Москва має в пляні опанування світу і від цього пляну ніколи не відступить. Вона найвище, під натиском обставин, відкладатиме виконання цього пляну. В цьому напрямі вільний світ повинен їй „допомогти", і з того заложення виникла концепція „миру через силу". Бо західній світ, зокрема Америка, переконаний, що відкладання і навіть „нелегке перемир'я" ліпші від війни. Бо західній світ і Америка, зокрема, вірять у силу демократії і в можливість її безкровної перемоги над червоним тоталітаризмом і агресією на довшу мету.

Усі ми знаємо, що таке переконання і така політика Америки випливають не з її слабости, а з справжньої і непідробленої туги за миром, яка всіми голосами заговорила власне тепер, у різдвяному сезоні.

БЕЗВИХІДНІСТЬ В АТОМОВІЙ СТРАТЕҐІЇ

В останніх десяти днях листопада, майже щодня появлялися в щоденній пресі незвичайно цікаві звідомлення про поступ у розгорненні атомових винаходів, головно стратегічних, чи радше воєнних. Чи згадані вісті були прихильні для вільного світу, чи шкідливі, кожна свідома людина добачає в них особисту небезпеку. Вісті появлялися не в календарному порядку, і тому іноді виглядали на взаємносуперечні.

У цій справі найбільш характеристичною є велика „спеціяльна телеграма" кореспондента щоденника „Ню Йорк Таймс", Елі Абела, з Колорадо Спрінґс, у стейті Колорадо, з 10 листопада, вміщена у виданні газети щойно в неділю 21 листопада, п. з. „Повітряна оборона залежить від кількости водневих бомб, що їх З'єдинені Держави могли б видержати". У кореспонденції сказано, що „повітряна оборонна система, яка забезпечає ЗДА на 90 відсотків від адрового вибуху, не ґарантує нації її збереження („пережиття")."

Таку заяву проголосив ген. Денджамін Вайлі Чайлдло, командувач Континентальної Повітряної Оборони. Головна кватира цієї оборони приміщена в Скелястих Горах і охоплює всі три ділянки оборони, тобто армію, фльоту й летунство. У цій кватирі складаються пляни оборони Північної Америки від автоматичних бомбардувальників та керованих стрілен.

Для точнішого вияснення ген. Чайлдло оповіщає, що коли б здогадний ворог вислав десять або двадцять бомбардувальників проти ЗДА, то з них тільки один або два змогли б продертися крізь американську оборонну сітку. Якщо б, одначе, ворог заризикував вислати 500 бомбардувальників проти Америки, тоді біля 50 з них змогло б продертися в північну частину західньої півкулі. І якщо вони мали б 50 водневих бомб, то цього вистачало б, щоб спаралізувати нашу країну, її промисловість і її охоту до дальшої боротьби. Ген. Чайлдло обурюється проти кожного офіцера, який легковажить собі поступ у совєтській збройовій технології.

Іншого роду фахова кореспонденція, написана відомими братами Джозефом і Стюартом Алсопами і вміщена в двох виданнях „Ню Йорк Гералд Трибюн" з 22 і 24 листопада, застановляється над ужиточністю водневої „супер-супер" бомби, яку саме приготовляє до вибуху весною наступного року Комісія Атомової Енерґії в порозумінні з департаментом оборони. Кореспонденти приходять до висновку, що розвиток цієї бомби дійшов уже так далеко, що „ні дурень, ні мудрий нічого про це не знають". Тобто справа мається так:

Останній вибух водневої бомби на Пацифіку пішов поза всяке передбачування науковців і досягнув розмірів, що їх людина не всилі контролювати. Деякі важчі радіоактивні частинки водневої бомби спадають після вибуху на передбаченому місці і їх можна контролювати. Коли вони падають на живу людину, то її вбивають, і на тому небезпека кінчиться, не зважаючи на те, що простір засягнений вибухом може охоплювати цілу країну.

Інші радіоактивні частини, незрівняно легші, підносяться на величезну висоту і їх після того вітер переносить в далекі країни, навіть довкруги земної кулі. Такі частини не вбивають людей, а тільки нищать людське насіння, і тому небезпечні не тільки для ворога, але й для приятелів та для своєї власної нації, залежно від того, куди повіє вітер. Про це вже знають і наші вороги, і тому нема потреби затаювати далі цих справ, — твердять брати Алсопи.

Є ще й третя небезпека від водневої бомби, а саме, що її розвиток піде так далеко, що вибух стане неможливий просто тому, що забракне вже для вибуху повітряного простору. Як це відіб'ється на людстві, кореспонденти не пояснюють.

Одначе брати Алсопи пишуть, що у Вашинґтоні ідуть безперервні наради над тим, чи робити нові досліди з водневою бомбою, чи їх занехаяти. Ця справа досі не вирішена. Припадково 28 листопада ц. р. помер у віці 53 років винахідник першої атомової бомби, Енріко Фермі в Шікаґо, не діждавшись вирішення науковців, яке становище зайняти до дальших дослідів з водневою зброєю.

Інші вісті з атомової ділянки такі: 20 листопада президент і його кабінет у Вашинґтоні перенеслися разом з своїми бюрами у підземні сховища, приготовані на випадок нападу з повітря, і перебули в цих сховищах кілька годин. Водночас виконали такі „вправи" і 2,000 ключових федеральних урядовців, користаючи з 30 подібних побудов у промірі 300 миль від столиці.

Гаролд Е. Талбот, секретар повітряних сил, проголосив, що Америка мусить мати готові керовані стрільна для оборони проти нападу з повітря. Він розуміє цю оборону так, що, коли команда повітряних сил повідомить про лет ворожих сил проти Америки, — треба бути готовим до відплати („реталіяції") і вислати свої бомбардувальники з водневими бомбами проти ворога. Якщо наші автоматичні бомбардувальники будуть швидші від ворожих, тоді ми будемо в спроможності себе оборонити. До подібної оборони закликає британський герой з часів другої світової війни, а тепер заступник командувача збройних сил НАТО, вайкавнт Монтґомері, який перебуває тепер в ЗДА.

Одначе, цікаву думку розгортає відомий знавець воєнної справи, Гансон В. Балдвин, який у виданні „Н. Й. Таймсу" з 24 листопада пише, що жахливе безкрильне стрільно, яке вже винайдене, але ще не вдосконалене, може долетіти до кожної країни світу і унеможливити ворогові всяку оборону. Та це можна буде здійснити щойно впродовж десяти років...

ДВАДЦЯТЬ ВІСІМ

У грудні місяці минає двадцять вісім років від того дня, коли в совєтських часописах появилося коротке повідомлення Воєнної Колеґії Верховного Суду про вирок смерти на двадцяти вісьмох українських науковцях, письменниках і поетах. Цим ганебним вироком започатковано чергову хвилю масового терору, що спала на український народ після убивства в Ленінґраді секретаря обласної комуністичної організації Сергія Кірова.

Обвинувачення, поставлені двадцяті восьми українським культурним діячам і письменникам були явно безглузді: вони нібито підготовляли збройне повстання проти совєтської влади і атентати на „вождів", для чого нав'язали зв'язки з закордоном і переносили звідтам бомби та іншу зброю.

Двадцять вісім засуджених на кару смерти з природи своєї не могли бути терористами, — це були інтелектуалісти, люди пера і творці духових цінностей. Але катівський нюх не зрадив тих, що їх знищили: всі ці люди, хоч які були різні вдачею, світоглядом і талантами, об'єднані були спільним почуттям великої любови до України. А там, де є любов до своєї землі, мусить бути ненависть до її ворогів.

Після того, як помер Сталін, стало відомо, що одним із чільних рушіїв та інспіраторів терору, який розпочався в 1934 році, був Георгій Маленков, нинішній диктатор: що це він розпалював у Сталінові його азіятську підозріливість, тим втираючись у його довір'я; що це він, не виступаючи назовні, як оберкат Постишев, в затишку кремлівських кабінетів снував пляни масового винищування дійсних і потенціяльних „ворогів народу", щоб усе схилилося до землі в сліпому жахові й покорі.

Це був період, коли „жовтнева революція" почала пожирати своїх власних дітей і всіх тих довкола себе, що могли б бути для неї колинебудь небезпечними.

І от в Україні першими жертвами цього терору визначено було двадцять вісім, за якими в наступних днях виросли необчислені гори трупів і потекли ріки крови.

Досьогодні докладно невідомо, з якої причини молодий студент Ніколаєв забив „улюбленця ленінградських большевиків" у його власному кабінеті. Имовірно, що сталося це на романтичному підложжі. Не виключене, що кулю, яка поцілила Кірова, випустив член внутрішньоопозиційної групи. Але правдоподібно також, що забив „улюбленця" підісланий убивця, щоб усунути Сталінового конкурента. Та як би там не було, кремлівська кліка використала цей постріл для генеральної розправи з усіма верствами населення, в яких будь-коли могла б витворитись опозиція проти існуючого режиму. З особливою силою лютував терор в Україні, до якої Москва ніколи не мала довір'я.

Двадцять вісім засуджених на розстріл українських письменників, поетів і культурних діячів символізують собою мільйони безіменних жертв московського кривавого комунізму, — символізують непоєднальність голошених Москвою ідей з ідеалами неупокореної України і історичну неминучість, в якій комунізм зрештою змушений буде з України відійти, як зловороже і органічно несприйнятливе для неї явище.

Наймолодшим з-поміж приречених на страту двадцяти восьми був Олекса Влизько. Сьогодні мав би він лише 45 років — вік творчої зрілости. Цей незвичайно талановитий юнак міг вирости на великого поета. З природи був він глухонімий, але невгамовну свою життєрадісність блискуче переливав у вірші. Це він, романтичний і закоханий у життя, ненависник сірих совєтських буднів, писав:

> Сьогодні сонце — тепле [і просте, —
> Отак схопив би яблуком [у руку
> І кинув десь на крижану [розпуку
> В холодний степ...

Натомість співцем похмурої дійсности був другий розстріляний поет Дмитро Фальківський. Син убогого селянина з Полісся, він повірив був у гасла большевицької революції і юнаком кинувся в її вир. Але дійшовши з нею до її самозаперечення, розчарувався, бо зрозумів, що правда, якої він шукав, — деінде, і що Україну привела ця революція на Голготу. Ще задовго перед арештуванням офіційна критика не раз підкреслювала „неспівзвучність" творчости Фальківського з „добою будованого соціялізму". Але щирий і непідкупний він писав так, як думав і відчував:

> Ех і вдарило ж кляте життя, —
> Тільки струни у серці: дзінь!
> Хоч і хочеш мажором утять
> Дійсність чортова чорна, як [тінь...

Зовсім відмінною постаттю був Григорій Косинка, — людина, яка перейшла в житті прямий і безкомпромісовий шлях українського ідеаліста-самостійника і яка сміливо могла б сказати, що „не мала зерна неправди за собою". Блискучий новеліст, глибокий знавець народної душі та її прагнень, він жив увесь час із зав'язаними устами. Але й з того, що написав, видно, скільки таїлося в цьому письменникові таланту і любови до свого народу, і як багато він міг би ще йому дати.

Незвичайно оригінальною особистістю серед закатованих в цій групі письменників був найстарший серед них віком Кость Буревій. Ще в 1905 році активно включився він в роботу революційного підпілля. Перейшов десятки царських тюрем і не раз бував на засланні. В 1919 році брав участь на Волзі у протибольшевицькому повстанні. Побувавши в большевицькій тюрмі, відійшов від революційної роботи і віддався літературній і громадській праці серед української колонії в Москві, де зорганізував видавництво. Кость Буревій був знаний як поет, драматург і автор ряду розвідок про творчість визначних українських малярів і акторів. Під псевдонімом Едвард Стріха виступав як талановитий літературний містифікатор і залишив ряд памфлетів та пародій. Своєю вперше виданою на еміґрації в 1948 році історичною драмою „Павло Полуботок" він ніби засвідчив і ствердив вже після смерти, що ніяке „співіснування" України з імперіялістичною Москвою неможливе, — що тільки в сильній і самостійній Україні може її народ знайти своє щастя.

Серед двадцяти восьми засуджених на смерть знаходимо імена М. Лебединця, І. Шевченка, А. Карагути, М. Оксамита, А. Щербини, В. П'ятниці, Я. Блаченка, А. Лященка, С. Матяша, Г. Проценка та ін., знаходимо Івана й Тараса Крушельницьких і їхнього батька Антона Крушельницького, автора відомого твору „Рубають ліс", який з двома синами приїхав з Галичини (друзі умовляли його: „Не їдь, Антоне, згинеш!"), повіривши, що справді „там будують Україну". Щоправда, старому Крушельницькому кару смерти замінили на десять років концтабору, але мозок його не витримав розстрілу дітей — і він збожеволів і вмер.

У двадцятиліття кривавої розправи над українськими письменниками і культурними діячами вшануємо їхню пам'ять, пригадавши про них нашій громадськості, а зокрема молоді, через організацію доповідей про їх життя і творчість. Зачуваємо, що вже готується до друку вибрані твори Костя Буревія (Едварда Стріхи). Добре діло зробили б наші видавництва, якби видали з відповідними коментарями вибрані твори Григорія Косинки, Олекси Влизька й Дмитра Фальківського.

В. С-ко

ДІЙСНА ПРИЧИНА ТРОЯНСЬКОЇ ВІЙНИ

Безсмертна епопея „Іліяда", що її написав чи, краще сказати, зложив грецький співець Гомер, прославила в цілім світі довголітню війну між греками й Троєю. Іліяда донині належить до творів, що її читає кожен, хто хоче звати себе культурною, освіченою людиною.

Археологи доказали, що Троя, звана теж як Іліон, в дійсності існувала і немає сумніву, що події, описані в „Іліяді" не проста видумка співця. Але це вже інше питання, чи особи, описані в епопеї, і події, що мають у ній місце, вповні відповідають усьому тому, що ділялося три тисячі років тому.

Згідно із тим, що подає „Іліяда" й друга Гомерова епопея „Одисея", причиною війни між грецькими королями й Троєю було те, що син троянського короля Пріяма — Парис звів дружину грецького короля Менелая, прекрасну Єлену. В обороні чести Менелая став його брат король Агамемнон. Менелай закликав грецьких володарів, щоб допомогли йому помститися на Трої його зневагу. На чолі Агамемнона вирушає велике грецьке військо під проводом своїх королів, облягає Трою і по десятьох роках завзятих і кривавих боїв, що завдають великих втрат у найкращих войовниках так грекам, як і троянцям, Троя падає, здобута підступом, Греки зрівнюють її з землею, а Менелай вертається до Греції зі своєю введеною дружиною Єленою.

Так представляє причину довголітньої троянської війни безсмертний співець „Іліяди" й „Одисеї".

Але дослідники дійсної причини троянської війни по довгих десятиліттях муравлиних дошукувань дійшли зовсім іншого висновку.

Від самого початку критичних роздумувань над „Іліядою" й „Одисеєю" дивним виглядало, щоб десятки тисяч грецьких войовників на десять років покинули свої країни, життя й родини й воювали в обороні одної жінки.

Приблизно десь між 3,000 і 2,500 роком до Христа на північно - західнім розі Малої Азії, близько Гелеспонту, що сполучає Середземне Море із морем Мармора, постала старокам'яна оселя, звана Троєю або Іліоном. Ця оселя була положена у дуже вигіднім стратегічнім місці, бо з нього можна було контролювати комунікацію між Европою й Азією при вході до Чорного моря. Спірним лишається питання, хто заложив Трою — кретийці, ті самі, що заснували Микени й Тирент, чи якийсь інший нарід кретийської культури. Вже коло року 2500 до Христа троянські володарі мали великі багатства. Розкопано останки першого міста Трої, що мало мідяну культуру. Це перше місто розбудовано, обведено валами й баштами, мало оборонну палату — цитаделю, будинки вельмож і святині. Їх прикрашено цінними мистецькими малюнками й оздобами. Німецький археолог Тліман видобув із розкопин другого міста Трої цінні золоті сережки, шпильки до волосся та браслети. Він був переконаний, що попав на останки приватного будуару Єлени троянської. Щойно пізніше археологи довели, що Гомерова Троя була шостим із черги містом, вибудованим у роках між 1500 і 1200. Взагалі на протязі яких 2500 років збудовано й відбудовано дев'ять міст; останнє, з черги дев'яте, побудували римляни.

Маючи дуже вигідне положення близько Гелеспонту — Троя могла замикати грецьким купцям переїзд кораблів до Чорного моря. Місто не мало порту, а троянська рівнина не забезпечувала прожитку мешканцям. Троянці мали зате великі прибутки з мита, що його накладали на кожний корабель, який в'їздив до Гелеспонту.

Ці троянські драчки давалися добре взнаки грецьким купцям і грецьким містам, що вели торгівлю з оселями й містами над Чорним морем. Щоб звільнитися від траянських оплат за переїзд у Чорне море, яким греки везли свої товари, привозили потрібне їм залізо й золото, — вони пішли війною на Трою.

Ця війна скінчилася перемогою об'єднаних греків і повним знищенням Трої.

Така була дійсна причина Троянської війни. І грекам, що мали малородючі землі, і троянцям, що жили на малородючій рівнині, ходило про насущний хліб. Війна вирішила конфлікт на користь греків.

Наука скинула із Троянської війни німб романтики, що її так чудово оспівав безсмертний Гомер.

Але, хто призадумається глибше над долею міста Трої — Іліону — того мусить вразити дивна живучість оселі, що відбудовувалась дев'ять разів!

Дев'ятий раз відбудовано Трою за володіння римських цезарів з роду Юлія Цезаря. В часах Константина Великого воно було великим, квітучим містом. Розвиток Візантії — Константинополя припечатав долю Трої, що стала чимраз більше занепадати.

На руїнах славного колись міста постала нужденна оселя — що зветься нині Гісарлік. Її вбогі мешканці не догадувалися, що під порохом, навіяним віками, лежать руїни міста, що про нього читали та його долею зворушувались люди західньої культури.

ів

Іван Ганнич

КОМУНІСТ

(Оповідання)

(3)

Остап Нерада, що встиг за цей короткий час вже добре запізнатися з новою владою та її порядками, ходив як сам не свій. Не того він сподівався. Та й із землею йому було тяжко розстатися. „Як це так, — роздумував він, — роздали землю дядькам, на яку вони чекали десятки, а може й сотні років, і так тобі, ні з того, ні з сього, віддавай назад. Ще й не надивився на неї добре, а мусиш віддавати. Казали люди, що, віддавши землю до колгоспу, він часто навідувався на свій клин, оглядав його господарським оком, брав грудку масного чорнозему, розминав на долоні — і вертався додому. І в той вечір бачили його в шинку похмурого і п'яного.

Та ось надійшла осінь. Радість, надія і утіха господарів. Осінь, що щедрою рукою розділяє багатий урожай трудівникам, що сторицею віддячує за дбайливість і тяжку працю. Надійшла щедра і багата українська осінь.

— Ой, осене, осене, тебе в гості просимо, — співали діти, повертаючись з школи.

Вже ключами відлітали журавлі до теплих країв і їхнє „кру-кру", від ранку до ночі, дзвеніло у високому небі. Розхристаний вітер, як молодий пустун, що повертається з гулянки, приносив в село приємний запах ланів. Де-не-де серед сірих одноманітних піль світилася зеленими латками озимина. Вже орали на зяб, і за орачами чорною хмарою літала галич, збираючи хробаків.

Коли закінчились осінні польові роботи, агітація за колгоспи набрала гостріших форм. Мітинги відбувалися кожного тижня. Коли раніше селянин ішов на мітинг з цікавістю послухати, „про що там будуть говорити", то тепер та цікавість в нього відпадала. Сільраду обходив він десятою дорогою. Заходив до неї тільки тоді, коли платив податок, „страховку", чи реєстрував квитанцію на телицю, яку відводив до „заготскоту", в рахунок м'ясопоставки державі. Але тепер про відвідини зборів селянами дбала сільська рада.

— Підпишіться, що прийдете сьогодні увечері на збори, — говорив посильний сільради, тикаючи дядькові листу.

— Щоб їх писало вздовж і впоперек. Не дають чоловікові й дихнути. Останні жили вимотують! — лаявся дядько.

— Я тут ні при чім. Моя справа повідомити, — виправдувався посильний.

— Я тебе й не зачіпаю. Знаю, що ти тут пришийхвіст-кобилі, що не твоє засипалось, не твоє й мелеться. Я кажу про тих антихристів, наймитів московських.

Одного разу з хати до хати пролетіла невідомо ким принесена тривожна вістка, що в село, де міститься районова управа, прибув із міста загін озброєних енкаведистів. Казали, що за те, що люди не хочуть іти до колгоспу, усе населення Підгірок вивезуть до Казахстану, а натомість привезуть косооких азійців. Так, мовляв, зробили в Болотяному і в Зарудках. Інші запевняли, що нічого не буде до самої смерти, що ті військовики — то особиста охорона якогось високого комісара. Одначе відчуваючи, що наближається щось недобре, село насторожилося. У старших людей, які ще пам'ятали каральні загони „царя-батюшки" в першу світову війну, волосся ставало дибом і вони біліли як крейда.

— Ой, кінець світу настає! Антихрист із лжепророками наступає на бідний хрещений люд, — хрестилися жінки, і спльовували через праве плече, щоб відігнати нечисту силу.

IV

Одного осіннього похмурого дня, коли безперервно лив холодний дощ, із области до Підгірок прибуло кілька уповноважених для проведення колективізації. Це вже були не агітатори. Це були холодні виконавці наказів партії і уряду. На першому ж зібранні, вимахуючи револьверами, вони загрожували перестріляти, погноїти в тюрмах, чи вивезти на Сибір усіх тих, хто насмілиться саботувати совєтські закони, виступати проти влади, чи аґітувати проти переведення колективізації.

— Чи нюхали ви колинебудь, чим пахне дуло револьвера!?, — розбризкуючи слиною, кричав п'яний уповноважений. — Запам'ятайте, щоб досягнути мети, ми не зупинимося ні перед чим! Жертви нам не страшні, — погрожував він, наводячи пострах на селян.

— Ху! Аж страшно, як подумаю, яку то ми владу маємо, — жалівся сусід сусідові. — Пам'ятаю я стару небіжку Австрію, нашу українську владу, Польщу, але такого ще не бачив.

— Та хіба ж це влада? Це якісь п'яниці, розбійники. Та вони ніколи й не вихмеляються ,їм убити людину легше, як мені зарізати курку.

Методи праці уповноважених були вдосконалені й випробувані на Великій Україні під час колективізації в 1930-тих роках. Намічену жертву викликали до сільради, тут різними способами змушували підписати заяву про вступ до колгоспу, часто затримаючи її до самого ранку. Коли ж селянин не підписував, давали йому двотижневий термін подумати. Через два або три тижні знову викликали і знову змушували підписати заяву. Це повторювалося кільканадцять разів, і коли після цього всього селянин не підписував, він і його родина назавжди зникали із села. Вночі приїздила група виконавців, і, пограбувавши майно, напівголу родину, вивозили на Сибір. Так робили із бідняками та середняками. Заможньо-середняцькі та куркульські родини взагалі не приймали до колгоспу, а просто депортували. Майже кожної ночі зникало з села по кілька родин. Цілі транспорти під охороною енкаведистів та собак-вівчарок від'їздили у невідоме. Залякане терором, село змінило свій внутрішній і зовнішній вигляд. Люди зачиняли на засув двері серед білого дня і, як руді миші, сиділи тремтячи по хатах. На вулицю виходили тільки в разі крайньої потреби.

Забав і танців, що завжди гриміли селом у цю пору, не було чути. Парубоцька веселість та безтурботність зникли, неначе осінній лист за водою. Не було чути також і дитячого щебету та дівочих безжурних пісень.

Селом гуляв московський мат та п'яний енкаведівський розгул.

Остап ходив неначе прибитий. Все те, що ділялось навкруги, все те, що він бачив своїми власними очима, не могло вміститися в його голові.

— Остапе, не вагайся і не схибни, бо совєтська державна машина жорстока і безмилосердна, розчавить тебе, як жабу, — пригадував він слова одного совєтського працівника, сказані йому під чаркою одного разу, коли він гостив його у своїй господі. Ще багато дечого говорив цей чоловік Остапові, розказуючи про совєтські правопорядки. Був сміливий, одвертий і справедливий.

Остап ходив неначе очманілий. Не чекав і не сподівався, що отой виміряний ним „порядок Сходу", без холопа і без пана, зробить з його рідного села могилу. Та це ж дика азіятська навала в половині двадцятого століття! — думав він. І щось невідоме, тяжке, неначе камінь, тиснуло на груди, а рука мимоволі хапалася за новенького, блискучого револьвера, що лежав у боковій кишені. Розчарування в новій владі з кожним днем зростало. І коли він довідувався про черговий вивіз односельчан, у нього неначе щось відривалося всередині і боліло нерозгаданим болем.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Микола Яримович

ЯК ТО МИ „НАДУЛИ" ДЕНІКІНЦІВ

(Закінчення)

От і почали ділати на денікінську армію наші бактерії (не батерії), хоч не тифозні, але такі, що атакують серце. Із змосковщеного робити українське .

Не довго гороїжилася денікінська армія. Повтікали здебільша до Румунії, переважно „істінна русскіє офіцера". І хто скаже, що ми не воювали тоді з денікінською армією, хоч не пальною зброєю, то бодай бактеріями, такими, що ділають на серце.

Мене вже не раз дехто питав, чому ж ми тоді не билися з денікінцями або не відступали до Польщі. От мають відповідь. Хворі не можуть битися, ані відступати. Возів було замало, а це ж була зима. А втім, якби були людей у гарячці посадили на вози, привезли б до Галичини трохи небіщиків, як що поляки були б тоді їх туди пустили. Та яка ж різниця була б для тих небіщиків лежати в правобережній чи у західній - галицькій Україні? Всюди та сама земля, одного українського народу. Ці знову, що живими були б назад дісталися, то як не були б згинули від польської кулі чи шнурка, то опинилися б були у польських тюрмах або таборах.

Наші брати з армії УНР були тоді випадково у кращім положенні. Поляки не трактували їх як „бунтівників" проти Польщі, але згодом як союзників проти большевиків. І не дуже помилилися, бо вже вліті 1920 року, як недобитків УГАрмії пильнували польські вояки у таборах воєнно-полонених (в Тухолі на Поморю), рештки Армії УНР боронили Варшаву та чимало причинилися до т. зв. „Чуда над Вислою". Слава лишилася при польській армії, як тоді при Собєськім, що при допомозі українських козаків побив турків під Віднем.

От така то наша доля і годі нам було її змінити.

Дивно, що деякі поважні наші люди і до нині не можуть цього зрозуміти, хоч не мало з них самі ці страхіття переживали. На щастя, не мало було і є наших світлих людей, що інакше думають. Для прикладу наведу хоч би одну подію із мого ще студентського життя в Данціґу.

На одне Листопадове Свято (здається 1923 року), яке зорганізувало тоді наше студентське товариство „Основа" у Лянґфурті (біля Данціґу) прибув наш славний генерал Армії УНР Омелянович - Павленко. Прибуло з ним декілька високих старшин Армії УНР, між ними генерал Зелінський, та бувший консул УНР в Данціґу К. Павлюк. Я мав тоді доповідь про наші визвольні змагання та УГАрмію. Багато тоді говорилося поміж нашими людьми про період боротьби УГА з большевиками і денікінцями. От я тоді на Листопадовім Святі, як співучасник цих подій, старався виснити положення УГАрмії під час цього „тифорного періоду". Я старався опрокинути наклепи на УГА, що нібито вона спроневірилася ідеї боротьби за незалежність України, а навіть нібито навмисне відкрила фронт, куди перейшли денікінці та вдарили на армію УНР. Я гостро відкидав ці страшні, несправедливі закиди, та боронив слави і чести тих багатьох тисяч наших хлопців, що поклали своє молоде життя в Україні за волю, за свободу, незалежну державу свого народу. Пригадую, як мій приятель (інж. Б., що живе тепер у Ню Йорку) сіпав мене дискретно за рукав, щоб я говорив трохи лагідніше, бо шановні гості готові образитися та вийти з залі.

Все ж таки не вийшли, а після закінчення свята генерал Омелянович - Павленко стиснув мені руку, додаючи менш-більш от таке:

І ми і ви були тоді в матні. Слава Богу, що живими остали, бо багато ще праці перед нами, за нашу ідею, більше як досі зробили. Хоч прийшлося іти не раз різними крутими стежками, та все ж таки до спільної цілі. Будьте певні, ми дійдемо, бо молодечий запал такий як у вас, завсіди буде у серцях тих, які хочуть України, без огляду на це, де б вони жили.

Я був гордий із цього признання не тільки від нашого славного генерала, але, як я тоді відчув, нашого славного державного мужа, що більше думав про наше завтра, як про нині чи вчора. Шкода, тільки, що не всі його товариші зброї та ідеї не є ще навіть нині цієї вамої думки.

Хоч які тяжкі були тоді часи нашої боротьби, але вони залишилися для мене найщасливішими з цілого життя. Не раз їх згадую та на велику параду причіпаю Хрест Симона Петлюри, тодішнього Голови Української Держави. Воно завсіди нагадує мені, що треба забути те, що нас ділило, а тямити про це, що нас об'єднує: спільна свята мета.

СТВОРЕНО СВІТОВУ ФЕДЕРАЦІЮ Б. ПОЛІТВ'ЯЗНІВ-УКРАЇНЦІВ

На підставі постанов з'їздів організацій ДОБРУС (Демократичне Об'єднання б. Репресованих Українців під Совєтами) в ЗДА й СУЖЕРО (Союз Українців Жертв терору) в Канаді й постанов керівних органів ДОБРУС-у в різних інших країнах існуюче вже раніше Організаційне Бюро покликало до життя Світову Федерацію українців колишніх політичних в'язнів та репресованих Совєтами. Склад Президії такий: С. А. Підгайний — голова, А. П. Павлович — заст. голови, П. Я. Шадурський — організаційний референт, Г. Д. Колодій — фінансовий референт і А. Я. Гудзовський — секретар. Уповноважені на Австралію — В. Матяшевський, на Австрію — Е. Петренко, Арґентину — О. Римський, Великобританію — А. Воднаренко і Німеччину — О. Йогансен. Контрольна Комісія Федерації — Григорій Кистастий, Микита Підруцький і Петро Шинкар. До 28 листопада 1955 року передбачено скликати перший конґрес цієї організації. Одною з цілей цієї організації є „провадити протикомуністичну організаційну, пропаґандивну й аґітаційну працю у всіх леґальних формах". Рішено видати не пізніше 1-го вересня 1955 2-й том „Білої книги про чорні діла Кремлю", доповнивши працю пок. І. В. Дубиняя про голод з 1932-33 рр. Президія Федерації звернулась до всіх колишніх підсовєтських політв'язнів з закликом вступати до організації.

Українські діти на телевізії

В суботу дня 25 грудня ц. р., на латинське Різдво виступлять з колядою на телевізії (канал — 9) о год. 11-й перед полуднем діти недільної „Рідної Школи" катедрального собору св. Володимира Української Православної Церкви в Шикаґо під проводом о. митрата Омеляна Мицика.

„ІСТОРІЮ УКРАЇНИ - РУСИ" М. ГРУШЕВСЬКОГО ПЕРЕВИДАЄ КНИГОСПІЛКА

У своїй рецензії на альбом „Любіть Україну" вид. Мих. Борецького (Літературний додаток до „Свободи" з 17 грудня ц. р., ч. 243, „У вашій хаті — подих України"), згадуючи про інші найбільші цьогорічні українські книжкові появи, я згадав теж про перевидання великої „Історії України - Руси" Михайла Грушевського „вид. А. Білоуса". Звертають увагу, що це неправильне окреслення видавця того твору, бо видавцем є Видавниче Товариство „Книгоспілка".

Іван Кедрин.

До Вшан. Передплатників Енциклопедії Українознавства.

Усіх, хто передплачував ЕУ за моїм посередництвом, а ще не має всіх зшитків, чи томів, — прохаю негайно зголосити це на адресу: M. Shlemkevych, 140 — 5th St., Elizabeth, N. J. — На цю ж адресу можна присилати передплату на нову, гаслову ЕУ в 4-х томах. Прохаємо пам'ятати, що речинець знижкової передплати кінчається 31. грудня. Не пропустіть того терміну!

УКРАЇНСЬКА БУКОВИНСЬКА ГРОМАДА В НЮ ЙОРКУ

скликає на

суботу, 15-го січня 1955 р.,

о годині 10-ій рано

на 20 St. Mark's Place (8th Street) в Ню Йорку

ОСНОВУЮЧІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ БУКОВИНЦІВ В ЗДА

з денним порядком:

1. Відриття і вибір Президії Загальних Зборів.
2. Вибір Комісій Загальних Зборів.
3. Доповіді.
4. Звіти Комісій і Прийняття Статуту.
5. Вибори Керівних Органів.
6. Вільні внески.

Того самого дня, о годині 8-ій вечором відбудеться

„НОВОРІЧНА ЗУСТРІЧ"

з мистецькою програмою і ТАНЦЯМИ в горішній залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу, 149 Друга Евеню (між 9 і 10 вулицями), в Ню Йорку.

Управа.

УПРАВА ПЛАСТ-ПРИЯТУ В НЮ ЙОРКУ

запрошує всіх Членів Пласт-Прияту, Добродіїв Пласту, Батьків дітей-пластунів, що ще досі не вспіли стати членами Пласт-Прияту, як також українських Виховників, та Педагогів і Всіх, що дорожать нашою молоддю прибути на

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Пласт-Прияту

що відбудуться

в неділю, 26-го грудня 1954 р.,

о год. 4-ій пополудні

в домівці Пласту при 144 Друга Евеню, другий поверх, побіч Народного Дому в Ню Йорку.

Крім звітів, перевибору Управи обговорюватиметься важливі питання зв'язані з вихованням молодого покоління в Америці.

Управа.

ТОВАРИСЬКІ СХОДИНИ КОЛИШНІХ СТУДЕНТІВ І СТУДЕНТОК ЛЬВІВСЬКИХ ВИЩИХ ШКІЛ у справі

ЗАГАЛЬНОГО ТОВАРИСЬКОГО З'ЇЗДУ в 1955 Р.

В НЕДІЛЮ, 26-го ГРУДНЯ 1954 Р.

о год. 7-ій вечора в долішній залі У. Н. Дому, 140 — 2nd Ave., New York City.

Усіх колишніх студентів і студенток вищих шкіл запрошує Ініціятивний Комітет.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДІМ
216-218 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

— влаштовує —

ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

в п'ятницю, 31-го грудня 1954 р.

Початок о год. 9-ій вечора.

Chicken dinner. Noise makers. Excellent Orchestra.

Карта вступу $4.00. Tel. EV. 4-9120

Зголошення замовлень приймається до 27-го грудня 1954.

Комітет.

УВАГА! — НЮАРК, Н. ДЖ.!

Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України

ВІДДІЛ 2-ий В НЮАРКУ

запрошує все Українське Громадянство на

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ ПРИСВЯЧЕНІ ПАМ'ЯТІ

„ПИСЬМЕННИКА, РЕВОЛЮЦІОНЕРА — ЙОСИПА ПОЗИЧАНЮКА"

В ПРОГРАМІ:

Доповідь **інж. Омеляна Логуша** — Вязничні спогади **В. Мартиняя** та інше. Рецитації виголосить **Йосип Гірняк.**

Святочні сходини відбудуться

ДНЯ 25. ГРУДНЯ 1954 Р.

В ДОМІВЦІ О.бВ.У.А. при 9 Белмонт Евеню, Нюарк, Н. Дж.

Початок о годині 7:30 вечором.

До численної участи запрошує всіх — Управа.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ

Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своєї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо членів сплатити свої вкладки відділовим секретарям, а секретарів прохаємо прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Виказ і рахунки за місяць грудень вже вислані всім відділам з виїмком тих, які не заплатили вкладок за місяць листопад. Зокрема, звертаємо увагу цих відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати хоча тепер у місяці грудні всі належитості на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки не пізніше як 29-го грудня. Щоб вкладки були зачислені на конто 1954 року, головний касієр мусить депонувати їх в банках не пізніше як до полудня 31-го грудня. Відділи, які не пришлють вкладок на час, будуть подані як довжники в річних і конвенційних звітах.

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

Ставайте членами УНСоюзу, а тим самим і співвласниками 15-та мільйонового майна організації!

Артисти Укр. Театру в Америці, Мистці „Нової Групи" й Культурний Осередок Українського Народного Дому в Ню Йорку

:——::——: уладжують :——::——:

В П'ЯТНИЦЮ 31 ГРУДНЯ 1954

В ОБОХ ЗАЛЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

У багатій мистецькій програмі беруть участь артисти Українського Театру.

Конферансьє: Володимир Гентиш.

Музика Василя Босого і Рибіцького. Початок о год. 10 веч.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СИТІ Й ОКОЛИЦЯ Н. ДЖ.!
Український Конґресовий Комітет,
Відділ Джерзі Сити,

повідомляє, що

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

— відбудеться —

в неділю, 23-го січня 1955 р.

в залі ДІККЕНСОН ГАЙСКУЛ, Джерзі Сиrequire, де будуть промовляти визначні американські та українські політичні діячі, а опісля велика художня частина.

Тому проситься всі Організації, Товариства, Братства в цей день стриматись від будьяких імпрез, зборів, мітинґів тощо, а всім прибути на цей патріотичний Український День.

Програма дня та інші деталі буде оголошено ще в нашій пресі.

Управа Відділу УКК, Джерзі Сити, Н. Дж.

Культурний Осередок Українського Народного Дому в Ню Йорку

ВИСВІТЛЮЄ У ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ У. Н. ДОМУ, 140 — 2 ЕВЕ., ФІЛЬМ ПРОДУКЦІЇ ОДЕОН-СОЛУК-ФІЛЬМ

ЛЬВІВСЬКІ КАТАКОМБИ

Субота 8 січня, неділя 9 січня, понеділок 10 січня і вівторок 11 січня

щоденно 2 сеанси, в неділю 3, від год. 6 попол., в неділю від год. 3 до 10 веч.

Вступ $1.15, для молоді 0.50.

РОЗШУКИ

БУРЛАКА ПЕТРО Михайлович з села Козіївка, Краснокутського району, Харківської області, просить обізватись всіх осіб, що знали місце перебування в Німеччині Бурлаки Михайла Семеновича та Бурлаки Андрія Михайловича, а також просить особу Бурлака з Люботиня з-під Харкова, що вчився в Охтирському Пед-технікумі в 1932 році, обізватися до мене. Зголошення прошу надсилати на мою адресу: Mr. PETER BURLAKA, St. Lawrence Sanatorium, Cornwall, Ont., Canada.

Пошукую вуйка Стефана Яруха з села Митулин, пов. Золочів, Україна. До Америки виїхав перед першою світовою війною, мав перебувати в Карнеґі, Па., або в Ню Йорку. Відомості слати на адресу: S. Jaruch, 535 E., 12th St., New York 9, N. Y. Українські часописи в Америці прошу ласкаво про передрук.

КНИЖКА И ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ.

Нюйоркські буксирники приєдналися до АФП

Ню Йорк, Н. И. — Спілка вуглекопів Джана Л. Луїса мусить занотувати втрату в своїх рядах, бо Нюйоркський Відділ Буксирників в числі 4,000 членів знову приєднався до Американської Федерації Праці. З цього приводу голова АФП Джордж Міні висловив своє вдоволення. Сподіваються, що інші відділи буксирників можуть також об'єднатися з АФП. Сім місяців тому нюйоркські буксирні робітники були відірвалися від Міжнародної Спілки Вантажників і приєдналися до Робітничої Спілки Вуглекопів. Тоді Луїс дав буксирникам грошову допомогу, щоб їх підтримати у боротьбі проти АФП. Об'єднання спілки буксирників із АФП викликало велике здивування й спекуляції. АФП знову здобуває свій вплив між портовими робітниками, який була втратила під час боротьби між портовими вантажниками. Бувший голова спілки буксирників капітан Вільям В. Бредлі заявив, що це об'єднання є для нього несподіванкою, і що ще можна буде змінити те рішення, яке мусять ратифікувати Загальні збори буксирників.

● **Совєтська Академія Наук** вирішила назвати Інститут Права іменем Андрея Вишинського, як найбільш заслуженого для СССР юриста, прокуратора, дипломата й поневолювача вільних народів.

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку всім нашим Приятелям, Панству Жадановим, п-ству О. Лущакам, п. О. Дмитрію, Гізіді, за молитви і за святе Причастя. Усім хто співчував нашому нещастю, хто відвідував і приносив дарунки під час операції на серце нашої доньки Ніни. Сердешне спасибі. Нехай Всевишній Вас нагородить Десятирицею.

Батьки
Павло і Марія МИРОНЕНКО

ПОДЯКА

Складаю сердечну подяку Всечесному о. прот. Ананію Сагайдаківському. Українському Лікарському Т-ву в Америці відділ Ню Йорк, всім Приятелям, Друзям і Знайомим, які ділили зі мною моє горе, складаючи своє співчуття і взяли участь в похоронах мого дорогого і незабутнього мужа

Д-ра медицини
Сергія Макаровича Комліка

похорон якого відбувся 3-го листопада 1954 р. Зокрема складаю щиросердечну подяку Д-рові І. Макаревичеві та інж. Нешта й сестрі Мельниченко, які так багато допомагали і при тяжкій хворобі мужа і в справах похорону.

Страшним горем прибита
Дружина **НАДІЯ.**

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше, відповідно до величини оголошення а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00; 1 цаль через 2 шпальти $3.50; 2 цалі через 2 шпальти $6.00; 3 цалі через 2 шпальти $10.00; 4 цалі через 2 шпальти $15.00; 5 цалів через 2 шпальти $18.00; 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 31-го грудня ц. р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН (Савт), Н. И. — Річне загальне зібрання Б-ва св. Миколая, відд. 293, відбудеться в неділю, 26-го грудня, о год. 7-ій веч., в залі церкви св. Миколая, 258, 19-та вул. На денному порядку: Звіт уступаючого і вибір нового уряду та чергові справи. Прохається теж членів вирівняти вкладки і прийти громадно на наради. — І. Ластовецький, предс.; А. Данильчук, кас.; М. Демидчук, скр.

Посмертні Згадки

КСЕНЯ ПАЧАДОВСЬКА, членка Т-ва І. Франка відд. 306 УНСоюзу в Лінден, Н. Дж., померла по довгій недузі 7-го грудня 1954 р., в 62 році життя. Покійна походила з села Чачча, пов. Ярослав, Галичина. Полишила в смутку мужа Михайла, 1 сина і 2 пасербів і 5 внуків. Похорон відбувся 10. грудня з пох. заведення до укр. грек. кат. церкви в Елізабет, Н. Дж. при участі Членів, Родини і Знайомих на цвинтар Вудбрідж, Н. Дж. — В. Їй П.!

А. Андріяців, секр.

ОНУФРІЙ ФАЛАТ, довголітній член відд. 38 УНСоюзу в Авбурн, Н. И., помер 12-го грудня 1954 р. Покійний походив зі села Вислок Великий, пов. Сянік, Галичина. До УНСоюзу вступив в 1913 р. Оставив у смутку 5 синів, 2 доньки і двох братів. Похорон відбувся 15 грудня. — В. И. П.!

Секретар.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!